

Іванова Оксана Станіславівна – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільно-гуманітарної підготовки Одеської державної академії технічного регулювання та якості.

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЦІННОСТЕЙ: ЛЮДИНА І ОСВІТА У ВИМІРІ ЕКОНОМІЧНОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ

Постановка проблеми дослідження. У наш час під впливом великомасштабних процесів, що стосуються всього людства в цілому, суспільство зазнає грандіозних метаморфоз. Багато хто справедливо вбачає причину подібних трансформацій у феномені глобалізації. Серед основних причин явища глобалізації можна назвати прискорення темпів суспільного розвитку сучасного світу і його тенденцію до цілісності, що вимагає особливої напруги, пошуку внутрішніх резервів поступального розвитку, нового рівня концентрації зусиль, координації всіх складових явища, надзвичайної саморегуляції і організації.

Виклад матеріалу дослідження. На нашу думку, глобалізація являє собою незворотний, історично унікальний об'єктивний процес, викликаний розвитком капіталізму, який передбачає інтенсифікацію виробничо-економічних, соціальних, політичних і культурних інтеракцій у всесвітньому масштабі. В кожній сфері життя суспільства глобалізація активізує цілий комплекс проблем. Так, наприклад, у виробничо-економічному вимірі це — лібералізація ринку і символізація фінансової сфери, а також необхідність захисту стратегічно важливих галузей від економічної неефективності. У такий спосіб глобальне інформаційне суспільство надає нові можливості для формування особистості і разом з тим пред'являє більш серйозні вимоги до неї. Співвіднесення двох способів формування індивідуальності людини — внутрішнього і зовнішнього — дозволило виявити ступінь їхнього взаємного проникнення в умовах постійної трансформації інформаційної техносфери, а також виявити досить стійкі позитивні й негативні тенденції впливу нового техносоціального середовища на людину. Виникають парадокси, які обумовлені розривом зовнішніх і внутрішніх способів формування індивідуальності людини.

Саме тому, філософія людиноцентризму, яка має стати філософією сучасної освіти, виходить з внутрішньої енергоємності тих соціально-економічних утворень, які є носіями прогресивних прагнень людини. З цього погляду ринкова економіка, на фундаментальних принципах якої побудоване сучасне суспільство, — це не просто товарне обмінно-оцінювальне господарство, а господарство, орієнтоване на прибуток, на приріст матеріальних цінностей. Через це найважливіший смисловий момент — людина — набуває особливої актуальності, оскільки саме вона ухвалює рішення, без яких матеріальні блага не мають значення. Разом з тим сучасна людина діє в особливому економічному форматі, а отже, на неї орієнтована і від неї залежна.

Зміна векторів духовно-морального самовизначення контрастно змінила сьогодні життя суспільства. Причина цього — у новому сенсі буття людини по відношенню до традиційних цінностей. Сьогодні вектор особистісних пріоритетів з цінності часу (життя) зміщується на матеріальний добробут, вплив якого став панівним. Досвід показує, наскільки змінилося життя тих людей, які стали на шлях прагматизму і раціональної дії. Але для розуміння цього потрібні нова мораль і нова культура мислення — трансформація цінностей. Чим більше змін у всіх сферах, починаючи з побутової, тим необхіднішим є інший спосіб мислення, інше ставлення до себе, своєї гідності тощо.

Висновок. Тому економічні стимули є цивілізаційним благом. Нова епоха, нова людина, нова мораль, нові цінності нової — економічної — цивілізації потребують нових підходів та осмислення в усіх сферах. Зокрема й таких важливих складників суспільства, як духовність, культура та освіта. Економічний вимір ставить

реальні акценти, позбавляє обмеженості й утопізму. Саме цей висновок і дозволяє зрозуміти сутність сучасної духовності і гуманізму в контексті глобалізації та соціоекономічних процесів.